

Dolazi crv, Usule, kakvog ni Bog nije video

IAKO JE LINČ DINU snimio pre skoro dve decenije, navedeni citat iz tog filma najbolje opisuje današnje stanje na Internetu. Kao što je narod Arakisa živeo u većitom strahu od džinovskih crva, korisnici računarskih

mreža danas strahuju od elektronske verzije te napasti.

Koliko god bili vredni podaci na disku koje su mogli da obrišu staromodni virusi, ne mogu se ni meriti sa štetom koju bi napravilo curenje nuklearnog reaktora, ili lažni alarm koji bi podigao na noge mornaricu SAD (i verovatno digao u vazduh pola sveta). Pre oko mesec dana, Blaster je obišao 400.000 računara za nedelju dana i delimično onesposobio internu mrežu američke mornarice (sutradan je komanda, naravno, sve poricala). Nedelju dana kasnije, pojavila se i varijanta F virusa Sobig (na engleskom znači „tako veliki“), koja je opravdala svoj naziv time što se umnožila u milion kopija za četiri dana. To je, bar zasad, zvanično najbrži crv u istoriji. U isto vreme, objavljeni su i podaci o tome da je crv Slammer početkom godine onesposobio sisteme za kontrolu reaktora u nuklearki Davis-Besse u severnoj Americi (<http://www.mikro.co.yu/veze/328>). Stručnjaci smatraju da su Blaster, Slammer i Sobig samo prototipovi mnogo opasnijeg supercrva koji će prokrstariti Internetom u bliskoj budućnosti. Otuda i ne čudi što su scenaristi Terminatora 3 izabrali baš napad računarskog virusa na vojne mreže kao nagoveštaj „sudnjeg dana“.

Uz malo sreće, crvi će verovatno biti savladani i otići će u zaborav, slično virusima koji su menjali sistemske zapise na disku. Zlonamernici će se već dosetiti nečega što će preuzeti zlokobnu štafetu računarskih štetočina. Razumno je očekivati da će se u narednim godinama pojaviti i naprednije alatke za borbu protiv

virusa, crva i svih digitalnih pošasti – računarska bezbednost je izvesno grana industrije koja će se najbrže razvijati u bliskoj budućnosti.

Iako je bezbednost svim proizvođačima softvera veoma važna – tako se rado bar predstavljaju javnosti, softverska industrija je jedina privredna grana u kojoj proizvođač može da prodaje pokvarenu robu i da ne snosi nikakve posledice. Da li ste imali strpljenja da

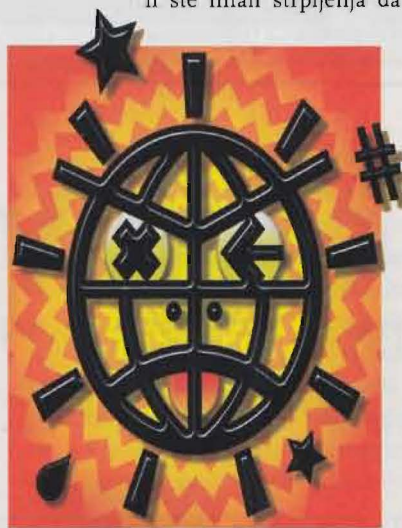
splatno preuzmete zakrpe. Prilično obehtrabujući uslovi, zar ne? Da li biste pod istim uslovima kupili automobil i prihvatili da vam proizvođač posle lančanog sudara besplatno doda zavrtanj koji je nedostajao kočnicama?

Brz razvoj informacionih tehnologija primorao nas je da greške u programima prihvatimo kao neminovnost, a velikim proizvođačima softvera omogućio da rade nemarno, jer znaju da će programi i pored manjkavosti naći svoje mesto na tržištu. Zaista je krajnje vreme da se to promeni pre nego što svi odletimo u vazduh zbog propusta u klijentu za elektronsku poštu. Očigledno je da sistem zakrpa jednostavno ne funkcioniše – proizvođači moraju da rade pažljivije i ozbiljnije.

Problem će biti rešen tek kada se spreči odricanje odgovornosti. Premda bi to znatno usporilo razvoj informatičke industrije, siguran sam da bi imalo pozitivan efekat na duže staze. Umesto da kaže: „Žao mi je, evo zakrpe koja će pomoći da vas isti virus ne zarazi ponovo“, proizvođač softvera mora da snosi finansijske posledice zbog svoje greške, isto kao autor virusa. Tek pod takvom pretnjom će i monopolisti početi da rade ozbiljnije, a ne samo da drže prazne govore o budućim usmerenjima i pouzdanom računarstvu.

Nadam se da će se Amerikanci setiti toga pre nego što se pojavi „crv kakvog ni Bog nije video“, pošto se cela informatička industrija ravna prema njima. Do tada, mogu samo da vam preporučim da koristite neke manje popularne klijente za poštu, ili da s Interneta redovno preuzimate flastere za sav svoj softver. ■

Gojko Adžić je glavni i odgovorni urednik Mikra. Njegove uvodne reči možete pročitati na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/gojko.

pročitajte korisnički ugovor za operativni sistem pre nego što ste ga instalirali? Kladam se da niste, ali ste pritisnuli dugme *I Agree* i složili se s njegovim odredbama. Zavirite u tekstualnu datoteku ugovora, koju ćete svakako pronaći na instalacionom disku, i videćete da autor softvera nije kriv ni za kakvu štetu, čak i ako je znao da je proizvod defektan. Naravno, obavezao se da će popraviti sve uočene greške i omogućiti vam da be-